

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap

Előfizetési ára:

egész évre - - - - - 10 K
fél évre - - - - - 5 "

Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő: Kardos Miksa.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Thököly I.-u.
5. I. c. hová a lap szellemi és anyagi ügyeire
való mindennemű megkeresés intézendő.

Telefon 137.

I. évfolyam.

Ujvidék, vasárnap 1910. november 6.

61. szám.

Járványkórházat és fertőtlenítő intézetet Ujvidéknek.

Dr. Deák Imre városi tisztí orvos.

A jelenlegi kolerajárvány veszélye acuttá teszi a fenti kérdés megoldását, acuttá pedig azért, mert véleményem szerint sürgősebben megoldandó feladat, mint a fertőtlenítő intézet felállítása nincs, evvel várni nem lehet, de nem is szabad, mert a kolera sem vár s főleg nem vár addig, míg mi jónak nem látjuk a fertőtlenítő felállítását. Csodálkozom azon, hogy midőn a legutóbbi közgyűlésen a bizottsági tagok sürgősen kérték a gőzfertőtlenítőt s annak költségeit meg is szavazták volna, hogy a tek. tanács két kézzel nem kapott az indítványon, mikor tudja, hogy minő nehézséggel kell küzdenie, hogy ép az egészségügyi kiadások simán megszavaztassanak. Sajnos mi még nem vagyunk azon a ponton, hogy a jó egészségügyet első rangú tényezőnek tekintjük, nálunk a közegészségügy még mindig mostoha gyermek, s midőn a tvhat. bizottság többsége megszavazott volna ezen célokra költségeket, kár volt azt elszalasztani s a jó alkalmat futni hagyni. Hogy áll a helyzet jelenleg városunkban? A midőn Kátytól kezdve a járás minden községe úgyszólván rendelkezik gőzfertőtlenítővel, Ujvidéknek nincs, s ha ma egy kolerabeteghez kell mennem, nincs arra sem mód, hogy magamat kellőképp fertőtlenítsem, s nincs módomban, hogy a fertőtlenítőket, az ápolókat s a beteggel érintkezőket fertőtlenítsem. Hát még minő kérdőjel előtt állnék, ha valamely tömeges egyéni fertőtlenítést kellene végezni, például iskolában, kaszárnyában vagy hajón lépne fel egy ázsiai kolerás vagy koleragyánús beteg. Katasztrofális következménnyel járna például, ha a Vukovár—Ujvidéki hajón, melyen állandóan 120—150 ember utazik, történnék egy kolera megbetegedés.

Már pedig az izolálás mellett az egyéni fertőtlenítés az, mely egyedül képes egy járvány terjedését megakadályozni, egyéni fertőtlenítés pedig gőzfertőtlenítő nélkül képzelhetetlen s ezért a gőzfertőtlenítő intézet felállítása parancsoló követelmény és kötelesség. Én azt hiszem, minden józanul gondolkodó ember be kell, hogy lássa ennek a szükségességét és nem fogadom el azt az ellenvetést, hogy nincs

pénz! Kell, hogy legyen, ha pedig nincs, teremteni kell, ezt a kérdést elodáznai nem szabad, ebből tengeri kigyót csinálni nem lehet, ezt sürgősen meg kell oldani, tavaszig az összes retortákon át kell mennie, s március 1-én meg kell már kezdeni az építkezést is és június 1-én már át is kell adni rendeltetésének. Szükségesnek tartom a közönség tájékoztatását a költségekre vonatkozólag is. Az 1898. évi XXI. t.-c. 3. §-a alapján úgy az intézmények építési és felszerelési költségeinek, mint az évi fentartási és üzemköltségeknek felét az államkincstár viseli. Ujvidék sz. kir. város igényeinek megfelelő modern fertőtlenítő intézet felépítése és felszerelése 60—70 ezer koronába kerül, ez az intézet egy 50 000 lakósu város igényeinek felel meg s tekintve Ujvidék rohamos fejlődését és szaporodását, a jövőre tekintünk, midőn az építkezésnél már 1—2 évtizeddel előre látunk. Ugyancsak sürgős szüksége van városunknak egy legalább 40 ágyas járványkórházra, melynek költségei 1500 koronát véve egy ágyra, mintegy 60.000 koronára rugnának. Mindkét intézményt együttesen kell létesíteni, mert e két intézet szervi kapcsolatban áll egymással, egyik a másik nélkül nem felel meg céljának, s ma már mindenütt együttesen lesznek felállítva.

E két intézmény felállításának és berendezésének költségei 120—130.000 kor. költséget igényelnek, vagy a szokásos költségvetési túllépést is figyelembe véve, mely nélkül építkezés el sem képzelhető, vegyünk 150 000 kor. költséget, melyből felét a kincstár viseli Ujvidék városát tehát 75 ezer korona terhelné, melyet 15—20 év alatt törleszthetne és ennek fejében két modern intézménye lenne a városnak, a közegészségügy óriási módon javulna, egészségünk és életünk jobban meg lenne védve. A város közönsége iránt teljesít tehát kötelességet a városi tanács, de az idevonatkozó törvénynek is tesz eleget, ha ezen kérdés megoldásához haladéktalanul hozzálát. Ép most hagyta jóvá a belügyminiszter a székesfőváros határozatát egy második fertőtlenítő intézet felállítására, melynek költségei 1 millió 300 ezer koronára rugnak s akkor Ujvidék ne tudjon ennek a szükségletnek fedezetére 75 ezer koronát előteremteni.

Ezen költségekhez járulnak a személyzeti kiadások. Számításaim szerint ez évi nem egészen 12.000 koronát tesz ki, melyből ismét csak 6000 kor. terhelné a várost.

E cikk keretében természetesen részletesen nem foglalkozhattam sem a pontos költségvetéssel, sem az üzemfentartási költségekkel a legapróbb részletekig, csakis nagyjában vázoltam a szükséges költségeket, hogy a város közönsége hozzávetőleges tájékozást nyerjen arról az áldozatról, melyet hoznunk kell, de melyet sem elodáznai, sem felaprózni részletekre nem lehet és nem szabad, hanem mint szervi egészet egyszerre kell megteremteni.

Én pillanatig sem kétlem abban, hogy úgy a városi tanács, mint a törvényhatósági bizottság a helyzet magaslatára emelkedve egy magasabb szempontból s magasabb látkörrel fog ezen feladat megoldásához fogni és pedig a lehető legsürgősebben s hogy mielőbb elfogjuk érni azt, hogy a járványvárosból végre egészséges város lesz.

Nem szabad szem elől tévesztetnünk azt, hogy most a hideg időjárás beálltával az ázsiai kolera szünőfélben van ugyan, de biztosra lehet venni, s az eddigi járványok igazolják is — hogy tavaszra újra fel fogja fejét ütni, még pedig vehemensebbül mint most. Védekezzünk tehát ellene, hogy készületlenül ne találjon.

Városi törvényhatósági közgyűlés.

Igen mérsékelt látogatottság mellett folyt le csütörtökön délután városunk törvényhatóságának közgyűlése, amely így is nem nélkülözött érdekes jeleneteket. A régi gárdának, a szintiszta igazság keresésével hívalkodó pártnak tagjai nagyrészt távollétükkel tüntettek. A szerb szövetségeseikkel együtt nem voltak tizenegynél. Úgy látszik tudatában vannak már annak, hogy szavuk úgy sem nyom a latba, így tehát jobbnak tartják egyszerűen meg nem jelenni.

A közgyűlést elnöklő dr. Demetrovits Vladimir polgármester pontban négy órakor nyitotta meg. Táragsorozatát harminc pont alkotta, még pedig azok a tárgyak, amelyeket az október 24-én tartott közgyűlés le nem tárgyalhatott. Napirend előtt dr. Demetrovits Vladimir polgármester bejelentette, hogy a kalocsai főkapitánynak nagynevű érsekünk, dr. Városy Gyula elhalálása alkalmával Ujvidék szab. kir. város törvényhatósága őszinte részvétét fejezte ki, a temetésen küldöttséggel képviselte magát és a ravatalra koszorút helyezett. Ez az intézkedés a bizottsági tagok egyhangú helyeslésével találkozott. Elnöklő

BOGDÁNY

és TÁRSA

Budapest, VI. Dálnok-u. 12.

Saját házban.

Telefon 988.

UJVIDÉK.

II. Rákóczi Ferenc-ut 66. sz.

TELEFON 219.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítási berendező vállalat.

polgármester ezek után bemutatja özv. Ertl Ignác levelet, amelyben úgy a maga, mint gyermekei nevében a városi törvényhatóságnak férje halála alkalmával kifejezett jóleső részvétért köszönetet mond.

Érdekes epizód történt most, amely azonban a hajdani nagy szerb pártvezér óriási kudarcával végződött és mondhatni teljes megsemmisülést jelentette. *Tomics Jása* a múlt közgyűlésen azt állította, hogy a városi tanács Bradvarovics Kosztáról és Jerkovics Jánosról a szerb hitközségi választások alkalmával hamis, a valóságnak meg nem felelő bizonyítványt állított ki. Polgármester akkor nem tudott válaszolni, mivel nem ismerte az ügyet, most azonban megvizsgálva a tényállást látja, hogy a tanács nem tévedett. Kéri *Tomicsot*, fenntartsa-e állítását. *Tomics* fenntartotta előbbi álláspontját, sőt újabb sértésekkel illeti a tanácsot. A jelenlévő városi főügyész helyettes a városi tanácsot megsértve látja és széksértés címén *Tomics Jását* 50 korona pénzbírságban kívánja elmarasztalni. A széksértés kimondása ügyében a törvényhatósági bizottság tagjai egyszerű szöveggel határoznak. Elnök felteszi a kérdést, hogy elmarasztalják-e a tagok *Tomics Jását* az imént hallottak alapján széksértésben. A törvényhatósági bizottság 30 szóval 11 ellenében *Tomics Jását* széksértésben vétkesnek találja és főügyész helyettes javaslatát elfogadja. Ezek után elnökö polgármester kijelentette, hogy az egész ügyet a tanács saját hatáskörében fogja reputációja érdekében elintézni. Mint *Coriolanus Rómából*, úgy sietett *Tomics Jása* a közgyűlés színhelyéről el. Úgy látszik, nem érezte jól magát. Volt erre ribillioa kis ellenzék tagjai között. De hát kedves uraim, az Önök regiméje alatt nem fordult elő, hogy az Önök szemében ellenzéki tagokat széksértésért elítéltek? Emlékezzenek csak vissza Jojkits városi főorvos esetére!

A napirend előtti vita mondhatni egy teljes órát vett igénybe és csak ezután foghatott hozzá a közgyűlés a napirend tárgyalásához. A területelidegenítésről szóló kérvények abszolút többség hiányában nem voltak tárgyalhatók és így levették a napirendről *Bornemissza Aladár* főhadnagy és *Gutschn Adolf* ref. tanítónak tisztviselőlepet engedélyeztek.

Es ezután ismét következett egy érdekes pont. A tanács egy új tanácsnoki állás szervezését ajánlta, amely kulturtanácsnok címen a szegényügy, gyermeknevelés, könyvtárügy és kulturális ügyek elintézését vállalja magára és évi 3200 korona fizetést kapna a megfelelő járulékokkal együtt. A tanács ennek az állásnak szükségességét azzal indokolja, hogy a jelenlegi három tanácsnok a felszaporodott ügykezelés miatt nem képes többé az a pontossággal ellátni ügyeit, amelyet jogosan elvárhatnánk. A restanciák napról-napra nagyobbak lesznek, ami csupán abból a körülményből magyarázható, mivel a jelenlegi tanácsnokok munkával túl vannak halmozva. A polgármester kijelenti, hogy a közigazgatás menetének gyorsítása céljából oly tisztviselőket is kénytelen referálási jogkörrel felruházni, akik erre tulajdonképpen nem is volnának illetékesek. Hogy tehát ez az állapot megszűnjön és hogy a jogkereső közönség ügyes-bajos dolgában gyorsan nyerjen orvoslást, szükséges egy újabb tanácsnoki állás kreálása, annál is inkább, mivel más kisebb városokban hasonló állások már régen kreáltak. Hosszantartó vita indult meg erre, az ellenzéki tagok nagyban adták a takarékoszt, hogy így meg kell ügyelni a felesleges kiadásokra. Hát mi tisztában vagyunk mindennel! Igen helyesen jelentette ki *dr. Kassowitz Armin* bizottsági tag, hogy városunk kulturális fejlődése okvetlenül szükségessé teszi ennek az állásnak a betöltését, hasonlóképpen nyilatkozott *Vilits Márkó*, aki igen helyesen mondotta kijelentvén, hogy röstelni való dolog lesz, ha

városunk kulturális fejlődése érdekében nem teszünk semmit. Igaz, hogy városunk a sok kiadással már-már túl van halmozva, de a kultura érdekében nem szabad visszariadni semmiféle áldozattól. Ezzel szemben *Kubinyi Károly dr.* ellenzi az új tanácsnoki állás szervezését, azt indítványozva, hogy az ügy vétségék le a napirendől és adassék át tanulmányozás céljából egy bizottságnak. *Dr. Adamovich István* a tárgynak a napirendől való végleges levételét kívánta. A szavazásra vonatkozólag *dr. Adamovich István* nincs megelégedve a szavazási kérdések feltételével, holott kitűnt, hogy *dr. Demetrovics Vladimir* polgármester teljesen a szabályrendelet értelmében járt el. Kitűnt az is, hogy csak jelentéktelen kisebbség kívánta a tárgynak a napirendől való levételét. A többség a tanács javaslatát fogadta el és így a kulturtanácsnoki állás szervezését elrendelte. *Dr. Adamovich István* azon cimen, hogy a kérdések feltévése nem történt szabályszerű módon, felebbezést nyújtott be.

Ezek után elfogadtatták az a javaslat, hogy egy 200 ágyas elmebetegkórház létesítése ügyében kormányhatósági jóváhagyás kéressék.

Hosszabb vitát provokált a szemétkihordás szabályozása ügyében alkotandó szabályrendelet. *Ludwig József* azt indítványozta, hogy az egész szabályrendelet vétségék le a napirendől. Ezt a javaslatot a közgyűlés óriási szótöbbséggel elvetette és így a polgármester elrendelte a részletes tárgyalást. A tanács javaslatától eltérően két körzet állapított meg, még pedig *dr. Kassowitz Armin* indítványa alapján a következő utcákban hetenkint háromszor, járvány esetében naponként, a makadammal burkolt utcákban hetenkint egyszer fog a szemétkihordatni. Ha azonban a háziurak ez utóbbi utcákban saját költségükön többször is hajlandók hetenkint a szemétkihordatni, úgy szintén többször hordható ki a szemétkihordatni. Módosult az előterjesztés 3. pontja is. Elhatározatott, hogy a szemétkihordatni fedéllel ellátott cementírozott tartályban kell összegyűjteni és hogy a szemétkihordatni meg nem felelő pincében összehordani nem szabad. A pincék megvizsgálása ügyében a hatóság saját körében fog intézkedni. A 4. pont módosított olyképp, hogy a szemétkihordatni kötelese kivinni, még pedig abból a ládából, amelybe a lakók a szemétkihordatni összegyűjtötték. Végül a 7. pont akként változott, hogy a szemétkihordatni illeték gyanánt a házadó alapjául szolgáló házbérlőjévedelem egy százaléka fizetendő. Az utcák új elnevezése között szerepelnek: Zápolya utca, Csarnojevic utca, Baross utca, Tisza-Kálmán-utca, József-főherceg-utca, Ferenc-József-utca, Petzi-Popovits-utca.

A református tanítók a kérelmezett kerti illetményt megkapták. Ertl Ignác özvegyének nyugdíja 1200 koronában állapított meg, egyben felhívották a tanács, hogy a már meg nem felelő nyugdíjszabályzatot a kor igényeinek megfelelően tökéletesen átírdogozza. A közgyűlés ezután az igazoló választmány jelentését elfogadta, majd a hadtestparancsnok-ságnak a lövőde átalakításának költségeire 30.000 koronát szavazott meg. Jóváhagyta a tanács abbéli intézkedését, hogy a Magyar Aszfalt-társaságnak az eddig elkiállított díj-kötelezvények kiadásának. *Menrath József* abbéli kérését, hogy csatornaépítésének költségeit a város fedezze, a közgyűlés nem találta teljesíthetőnek.

Mayer József és *dr. Königsädler Ottó* a hivatalos óráknak 8-tól 1-ig leendő áttételére adtak be indítványt, amire vonatkozólag a közgyűlés akként határozott, hogy előbb más törvényhatóságoktól kér adatokat. A „Nemzeti Szalon”-nak a közgyűlés 400 korona segélyt szavazott meg. Elvetette Sebök Ferencnek és társainak kérését a bérkocsiszabályzat megváltoztatása tárgyában. *Adolf Henrik* ács-telep céljaira 10 évre városi területet kapott

bérbe évi 100 koronáért azon megjegyzéssel, hogy a tanács a bérletet bármikor felmondhatja.

Rékák Ferenc és társai kérvényt adtak be a tisztviselőlepek szerződési feltételeinek módosítása tárgyában. Ebben az ügyben egy tizenkéttagú bizottság véleménye fog meghallgattatni.

Mayer József abbéli kérését, hogy a városi artézi fürdő parkjában műjéggálya létesíttessék, visszavonta és így az nem volt tárgyalható. Özv. Frühlwirth Bélánának a régi artézi fürdő pénztárosának abbéli kérése, hogy a felmondási időre is utalványoztassék fizetése, megtagadtattott. Poroszkai Mihály lámpagyújtogató, aki 47 évig állt már a város szolgálatában, évi 240 korona kegydíjat kap. Miután még *Homlos Gyula*, városi kiadónak hat heti szabadságidő engedélyeztetett, elnökö polgármester az ülést este 1/8 órakor bezárta.

A horvát kérdés

s a szlavóniai magyarság.

Az 1868-iki magyar-horvát kiegyezés (1868. XXX. t.-c.) végleg kiszakította az anyaország testéből, a három u. n. szlavon vármegyét s az ekként jelentékenyen megnövelt, régi történelmi határain messze túlterjedő Horvátországnak oly széleskörű autonómiát adott, amilyenre azeelőtt sohasem rendelkezett. Az akkori liberális magyar államférfiak, Deák s Andrássy a dinasztiaival létrejött megegyezés után az állam nem magyarnyelvű alattvalóit is meg akarták nyerni s azt gondolván, hogy nagylelkűséggel, minden felmerülhető kívánság teljesítésével örökre a magyarsághoz láncolják őket, a nemzetiségeknek a nemzetiségi törvényt, a horvátoknak a híres „fehér lapot” adták, melyet testvéreink, mint a kiegyezési törvényből látjuk, bőségesen megtöltöttek. A nagy áldozatot, a 3 gazdag megye átengedését akkoriban főleg az tette menthetővé, hogy e megyék régi magyar lakossága a török dúlások idején szintén teljesen kipusztult s összesen 4 ref. községre szorítkozott; a magyar községek neve is feledésbe ment vagy elszlavosodott (Ilok Ujlak, Erdévik-Erdőveg, Bánostor-Bánmonostora Gorján Gara) s horvát szerb lakókkal népesültek be, úgy hogy a 600 000-et felülmúló népességnek csak egy töredéke, 6000 volt magyar anyanyelvű. Az új magyar állam hajója ügyis roskadásig telve volt nem magyar népességgel s felni kellett, hogy ez ellenséges indulatú kompakt 600.000 főnyi népség elsőlyedéssel fenyegeti. Így bár nehéz szívvel, ki kellett adnunk kezünkől ez értékes területet.

A kiegyezés nagy államférfiainak optimistikus vélekedése nem vált valóra. Horvát testvéreink, kik 48-ban elsőnek álltak be a bécsi reakció szolgálatába, szívesen elfogadták a magyaroktól az ő közreműködésük nélkül, sőt ellenére kivívott alkotmányosság előnyeit, területük s jogaik kiszélesítését, de a régi hétevszázados testvéri viszonyt helyreállítani nem akarták. — Deák fehér lapja erőt, hatalmat adott nekik, melyet ők ellenünk használtak fel. Az unionista párt, mely az anyaországgal való őszinte jó viszonyt kívánt, hivatott a kiegyezést nem további vívmányok kiindulópontjának, hanem az elérhető eredmények maximumának tekintette, hamarosan megbukott és se a helyére lépett nemzeti párt, se a most felszínre levő horvát szerb koalíció nem tekinthető hazánk őszinte, megbízható szövetségeseinek. Sajnátságos! A hétszázados, közös célokért folyó, közös hősségekkel (Zrinyi, Frangepán családok) bíró multat teljesen elfeledték, s a néhány évtized, midőn az illirizmus ábrándja ellenségünké tette őket, kiüríthatatlanul bevészódott drávántúli testvéreink lelkeibe. Feszélyezi őket az a laza kapocs is, mely

FISCHER TESTVÉREK, Ujvidék.

Műszaki telepe.

II. Rákóczi Ferenc-utca 57. szám.

Telefon: 244.

Elvállal: központi fűtést, szellőztetést, vízvezeték és csatornázási berendezéseket, lógyszosz-világítást, villany- és erőátvitelt, úgyszintén kűtfűrészt és higienikus berendezést. Minden e szakmába vágó egyéb munkálatot a legjutányosabb árban. Tervek és költségjegyzők díjtalanul. Pontos, lelkiismeretes, leggondosabb kivitel. — Jó munka.

még az anyországhoz fűzi a „háromgy királyságot“, termékeny elméjük külön horvát államjogot terem, melynek kedvéért nem átallják visszamenőleg meghamisítani az egész történelmet. Izzó délszláv fantáziájuk mérges illúziókkal, egy hatalmas, önálló délszláv (horvát állam) eszméjével telik meg, ezt a szellemet szívják magukba már az iskola padjain, ez teszi őket a magyar állam ellenségévé, mely saját létfenntartása érdekében minden, a kiegyezés keretén túlmenő engedménynek utjában áll. Hisz nem kevesebbet akarnak derék álomlátó testvéreink, mint a *Muraközt*, a sok milliónkba kerülő *Fiumét*, továbbá *Bosznit* és *Dalmáciát*. Ennyit átlag a „mérsékelték“ is bevallanak, a bátrabbak Ausztria szlovénoklakta tartományait is követelik s ezen nagy területből akarják megalkotni a Magyarországgal és Ausztriával egyenrangú Illíriát, vagyis a Habsburg monarchia *trializmusát*. Ez, mint egyik politikusuk mondta, minden horvát hazafinak álma. De nekünk magyaroknak, kik oly drága s gyümölcsöt nem hozó áldozatokot hoztunk 68-ban, résen kell lennünk, hogy ez álom, mely a miénkkel, a magyar imperializmussal homlokegyenest ellenkezik, mely ősi, a honfoglalás kora óta birtokolt területeket akar tőlünk egyetlen kikötőnkkel együtt elszakítani, valahogy meg ne valósuljon. Csakhogy akkor az eddiginél erősebb fegyverekkel kell felvennünk a „küzdelmet illojális testvéreink“ ellen. Jellemző a két fél álláspontjára, hogy míg a horvát közt a legmérsékeltettebbek is folyton sérelmekről panaszkodnak s a kiegyezési törvény (rájuk nézve kedvező) revisióját kéri, az erősebb magyar félnél egy párt sincs, mely a horvát jogokat esorbitálni akarná vagy pl. a 3 szlavin vármegye visszacsatolását venné programjába. Pedig eddigi keserves tapasztalataink, a leplezetlen magyar gyűlölet, zászlóink, jelvényeink többszörös meggyalazása a multban s véreink üldözése a jelenben könnyen megértetné s indokolná az ilyen törekvéseket. Hisz mi a horvát tendenciózus történetirással szemben tudjuk s megdöbbenettel adatokkal bizonyítjuk, hogy a régi Szt László és Kálmán által fegyverrel meghódított Horvátország a Kulpatól délre a Karszt vidéken s a mai Dalmácia és Bosznia egy részén terült el és mint a szent korona egyik tartománya partes subjectae (legázolt vagy hódított részek) néven szerepelt, nem pedig mint hazánkkal personalis unióban élő külön horvát királysággal. A mai Horvátország túlnyomó része. Zágráb, Varasd, Belovár és Körös-megyék nem is tartozott Horvátországhoz, hanem ép oly magyar terület volt, mint akár Zala, Somogy v. Baranya megyék, melyek az Árpádok korában mélyen benyultak a Dráván túl magyar lakosságukkal. Csak a török invázió, mely elől a horvátok észak felé, mostani lakhelyeikre részben Zala, Vas s Sopron-megyékbe vándoroltak, zavarta meg a régi elnevezéseket a jogi viszonyokat s csak Mária Terézia alatt kezdték a fönti megyéket *Felső-Szlavoniának* vagy később *Horvátországnak*, Verőcét Pozsegát s Szerémséget pedig *Alsó-Szlavoniának* vagy *Szlavoniának* nevezni. — Jól tudta ezt másfél század előtt nemesek a magyar, de az akkor még józanabb horvát nép is, mely tartományi gyűlésein (pl. az 1773 ikt. varasdin) maga hangoztatta, hogy ők nem vallanak közösséget a megyével, mely Magyarországhoz tartozik, s őket se kormányozza külön horvát helytartó tanács, mert mindeddig a magyarnak voltak alárendelve. Az ellen is tiltakoztak, hogy ők szavazzák meg a Horvátország részére szóló adót, mert ez a magyar országgyűlés joga.

Hiába idézzük vissza a régi időket, hiába bizonyítgatjuk históriai jogainkat, mikor mi magunk mondottunk le róla. A bevezetett tényen nem lehet változtatni, mi lojalisan nem is akarunk, de a mult ismerete

mege erősít bennünket ama szándékunkban, hogy befolyásunk, jogaink további csökkentését, az állami közösség bármilyen lázítását e hajdan magyar területen meg nem engedjük. Mi megélhetünk a horvátok szeretete nélkül s ha ők a fennálló viszonyokhoz nem simulnak s megakasztják alkotmányos gépezetünket, csak maguknak ártnak vele; adót, katonát, az ő beleegyezésük nélkül is be tudunk hajtani s a kormányzás a magyar kormány közegének, a bannak kezébe van letéve. — Így nem kell túlságos aggodalommal nézni a nemsokára végbemenő viaskodást a bán és a koalíció pártja között s inkább azon kellene lennünk, hogy az unionista politika legmegbízhatóbb támaszait, a 68 óta minden támogatás nélkül rendkívül megszaporodott *szlavonai magyarságot* s *magyarbarát németeket* megtartsuk és erősítsük.

Mint fentebb említettem, a kiegyezés idején fölötté csekély, néhány ezer főnyi volt a szlavonai magyarság, melynek száma ma beavatottak szerint a 200.000-et eléri; ugyanannyi a szlavonai németiség ereje is. Vajjon honnan jött ez a nagy néptömeg e vidékre? Főleg a Bácskából, továbbá a Drávával határos Baranya, Somogy s Zala megyéből 40 év óta idevándorolt lakosokból.

(Vége kö.)

HIREK.

A munkapárt végrehajtó bizottsága szerdán délután tartotta dr. Kassowitz Ármán pártelnök elnöklése alatt igen népes értekezletét. Az elnöki hívó szóra felszáznál többen jelentek meg s az értekezlet maga is lelkes, szinte tüntetésszerű lefolyású volt. A jól megszervezett hatalmas párt most is oly lelkes, most is oly munkakedvű, mint a választások előtt és alatt volt s így bármihez is fog, akcióját feltétlen biztos siker koronázza. Ezért oly konsternáltak odaát az urak, szökönek, menekülnek a súlyedő hajóról, csak hogy nincs part, mely befogadná őket. A végrehajtó bizottság gyűlésének tárgya a megüresedett törvényhatósági bizottsági tagságokra való jelölés volt. A párt a jelöltek személyére nézve úgy döntött, hogy az elhalálozott id. Jójárt János és a tagságáról lemondott Balla Árpád helyére dr. Szlezák Lajos országos képviselőt és Dietzgen Imre nagykereskedőt jelöli. A két, városszerte ismert, kiváló férfiú jelölése nagy lelkesedést keltett az egész pártban s máris megindult a munka megválasztások érdekében.

A kalocsai érsek temetése e hó 3-án ment végbe az egész ország katolikusainak nagy részvétele mellett. Városunk Matkovits Béla főispán vezetése mellett a mult számban jelzett hatalmas küldöttséggel vett részt. A gyászszertartást Csernoch János csanádi püspök végezte. Az ujvidéki küldöttség megjelenése mindenfelé jóleső feltűnést keltett s megkülönböztetett figyelemmel fogadtatott és szállásoltatott el.

Lampionos menet. Szombaton tüzte fel *Piukovich Ferencnek*, a Nőegylet fáradhatatlan elnökének keblére főispánunk a koronás arany érdemkeresztet. A közgyűlés lefolyásáról jövő számunkban

Itt csak azt kívánjuk megemlíteni, hogy pénteken este a derék elnökő lakása elé lampionos menet vonult, amely alkalommal a *Dalárda*, *Dalaskör* és *Frohsinn* dallal köszöntötték az agilis elnököt. Az üdvözlő beszédet lapunk szerkesztője, *Kardos Miksa* főgimn. tanár mondta.

Új allspán. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósága hétfőn tartott közgyűlésén a megüresedett alispáni állásra egyhangulag *Mihajlovič Kornél* megyei főjegyzőt eddigi allispánhelyettes választotta meg. Az új allspánt mi ujvidékiek közelebbről is ismerjük, hisz itt működött mint főszolgabíró egy évtizeden át a város öszlakosságának osztatlan rokonszenve mellett. A választás mindenesetre egy érdemes férfiút ért, akit a vármegye közönsége igen örömmel köszönt fényes állásában.

Tanári kongresszust tart Magyarország elkeseredett tanársága Budapesten e hó 7-én és 8-án. A magyar főgimnázium tanári karát *Kardos Miksa* tanár fogja képviselni. Vajha sikerre vezetne a nemzet napiszámóinak akciója s elérnék régi jogos vágyaikat. Mindenesetre hisszük, hogy a mostani kultuszminister gondoskodni fog tanárai tisztességes anyagi ellátásáról. Vederemo.

Néhány szó arról a bizonyos Tomics Jása-féle vadaskodásról. Hogy olvasóközönségünk láthassa, mily alaptalanul és légből kapott módon vadaskodott a hajdan nagy tekintélynek örvendett Tomics Jása, közzöljük annak a vadaskodásnak alapját, amellyel most már másodikban illette a városi tanácsot. Ki fog tűnni ebből a kis híradságból, hogy Tomics Jása lejártta magát és hogy a szerb nép józanabb és a holnappal is törődő többsége nem igen hederit többé rá. Az eset a következő: Folyó évi március hóban megejtették városunkban a szerb hitközségi tagok egyharmadának választását. A választást megelőző napon Jerkovics János hitközségi elnök és Bradvarovics Koszta bizottsági tag fenntárták a rendőrkapitánysági hivatalban azon célból, hogy a másnapi választásra a rendőrség részvételét kérjék. Szó volt ezen alkalommal arról is, hogy a rendőrség ne felhívásból, hanem csupán saját iniciatívájából jelenjen meg, mivel a gör. kel. egyházközségi törvények értelmében a saját autonómiájánál fogva rendőrség igénybevétele nincs megengedve. Másnap megejtették a hitközségi tagok egyharmadának választását és a választás egész lefolyása alatt rendőrség tartózkodott a választási helyiségben, jöllehet dr. Tapavicza György egyházválasztmányi tag, továbbá Miroszávlyevits Velykó és Milits Tivadar gör. kel. jelkés az egyház autonómiájára való hivatkozással követelték, hogy a rendőrség azonnal távozzék el. Dr. Tapavicza György városi tanácsnok Jerkovics és Bradvarovics eljárását megtorlandó, Ujvidék szab. kir. város tanácsától hivatalos bizonyítványt kért, azon körülmény igazolására, hogy a városi rendőrség Jerkovics és Bradvarovics felszólítására vett részt a választáson. A városi tanács Vésey Elek főkapitány, továbbá dr. Sztéfanovics Zsárkó és ifj. Zanbauer A. kapitányok tanuallomása alapján a bizonyítványt ki is adta, amellyel dr. Tapavicza György és dr. Szvinyarev Miladin gkel. szerb egyházkongresszusi képviselő a kongresszus elé azon indítvánnyal járultak, hogy Jerkovics és Bradvarovics autonomiasértése megfelelő módon megtoroltassék. A karlócai egyházkongresszus ennek alapján elrendelte a fegyelmi vizsgálatot és utasította a kongresszusi választmányt, hogy Bradvarovics és Jerkovics ellen a legszigorubb eljárást fogantossin. A kongresszusi választmány kiadta az indítványt a gkel. püspöki hivatalnak a fegyelmi eljárás lebonyolítása céljából. A püs-

HAJÓS TESTVÉREK

mű-, kelme-, ruhafestő-, gőzmosó- és vegyeltisztító gyára. Szőrmefestés. — Szőrmelodás. Agytolltisztítás.

Gyár: Széchenyi-utca 9. szám. Ujvidék. Telefon 215. sz.

Főüzlet: Kossuth Lajos-utca 44. Telefon 111. sz.

FEST

MOS

VEGYTISZTIT

Külön gallértisztító osztály.

olcsón, jól, gyorsan és kiváló izléssel. — Vidéki megbízásokat posta útján pontosan eszközölünk.

pöki hatóság megejtette a vizsgálatot és itt Bradvarovic állítólag bevallotta bűnét, aminek alapján, amint hallottuk, dr. Vujits előadó el is készítette indítványát, amelynek értelmében Jerkovic hat, Bradvarovics pedig négy évre az aktív és passzív választói jogoktól megfosztatnak. A püspöki hatóság, amely jelenleg tisztára radikális tagokból áll, vonakodik Vujits dr. indítványát tárgyalás alá venni, nehogy a radikális főemberek eme üzelmel mihamarabb napfényre kerüljenek. Tomics Jása, hogy ezt az ügyet minél jobban összekeverje és az indítvány fogantatását minél hosszabb időre elhuzza, a legutóbbi közgyűlésen előállt avval a megjegyzéssel, hogy a Bradvarovicsnak és Jerkovicnak állított dolgok nem felelnek meg a valóságnak és hogy a bizonyítvány, amelyet a városi tanács kiállított, hamis. A városi tanács azonban teljesen tisztán áll és így Tomics Jása ellen jogosan megindította a kriminális eljárást. Ezt ugyan nem hitték Tomicsék, mert annyi bizonyos, hogy elverik rajtuk a port. Alljon bizonyíték céljából itt az inkriminált bizonyítvány: 8641. Kig. 1910. *Hivatalos bizonyítvány.* Melynek erejénél fogva az alulírott városi tanács részéről, a megejtett tisztai nyomozások alapján hivatalosan bizonyítattik, hogy az ujvidéki városi rendőrség a f. évi Ujvidéken megejtett gör. kel. szerb hitközségi választások alkalmával a hitközség elnöksége és Bradvarovics Koszta választmányi tag szóbeli megkeresésére jelent meg a választás színhelyén. Aminek hitelül jelen bizonyítvány kiadott. Ujvidék szab. kir. város tanácsa 1910 évi április hó 19-án. Profuma s. k., alpolgármester Véleményezve: Zanbauer, dr. Sztefanovic és Vésey kapitányok.

Új népkönyvtár. A földművelésügyi miniszter a „D.M.K.E.” ujvidéki osztályának javaslatára *Jiszakalmánfalva* nagyközségnek egy 100 kötetből álló népkönyvtart és egy értékes könyvszekrényt adományozott. Hogy a földművelésügyi miniszter így döntött, az csakis annak a felterjesztésnek köszönhető, amelyet illetékes helyre az ujvidéki osztály vezetősége küldött.

Justh és Csanádmegye. Érthető meglepetéssel olvassuk azt a hírt, hogy Csanádmegye. Justh patriája, 25 el több munkapárti törvényhatósági bizottságot választott, mint Justh pártit. Sőt a megválasztott Justh-párti bizottsági tagok is csak néhány szótöbbséggel nyerték el mandátumukat. Ez ime az idők jele, a nagynevű függetlenségi vezér, aki maga nem röstellte annak idején kijelenteni, hogy Makónak nem kell középiskola, saját hazájában sem az, aki még néhány hónappal ezelőtt volt.

Forrongás a tanítószög körében írja a Határőr! Ijedve néztünk utána, hogy hol forronganak, de mi csak *leforrdzótt* alakokat találtunk, akik a jó Isten tudja miért, most esendesebbek, mint egy félévvel ezelőtt. Itt is úgy látszik visszafelé gördült a lehengerelő!...

Ismét fogynak. A választásokon oly öröndetes mennyiségben eltűnt Justh-pártnak helyben megmaradt töredéke, a pártisajtó 84-ik számában tudtuladja mindenkinek, hogy belmunkatársa — külmunkatárrá változott, de még mindig óvatosan hallgat, hogy hová tűnt a lap régi feje mellől (most t. i. új feje van, a régít örzik valamelyik nyomdában — talán emlékül!) a lap egykori vezére. Vajjon ez mivé lett — ? Kíváncsian várjuk, hogy legközelebb ki tűnik el, vagy ami még komikusabb lesz, ki tűnik fel a laposca hasábjain... ?

Szerenád. Az „Ujvidéki Dalárda” pénteken este a főtéri szerenád után *Szabó Imre* dalárdai elnök lakása elé vonult és ott üdvözlő dalokat énekel.

A „D.M.K.E.” a környéken. A „D.M.K.E.” ujvidéki osztálya elhatározta, hogy a vidéken is rendez ismeretterjesztő előadásokat. Az első ilyenemű előadás folyó hó 19 én lesz *Duna-gárdonyban*, ahová az egyesületet a község derék jegyzője, *Knezsevič József* hívta meg.

Új vasut a megyében. Bács-Bodrog megye a közlekedési eszközök hiányosságáról nem panaszkodhatik. Alig hálózta be Délbácskát vasutakkal, máris épültek vasuti vonalak a megye északi részein. És most ismét közeledik egy új vasuti vonal építése a befejezése felé. A derék esantavérik megunták hogy vasuti állomásuk kilenc kilométernyire van a községhez és ime elhatározták, hogy a régi vasuti állomásból, amely október 1-étől „Nagyfény” elnevezést nyert, kiágazólag *Csanádvér községig* vasuti vonalat építenek. Az új vonal nemsokára átadatik rendeltetésének.

Apolló-színház. Szébbnél-szebb műsorral gyönyörködött az „Apolló-színház” a közönséget. A legújabb attrakciók közül a „Politika” című életképet és „Az arab éj” című látványos színművet emeljük ki. A hét első napjaiban szép előadással kedveskedik az igazgatósnak az ifjúságnak. Be fogja mutatni a kerépesi temetőben eltemetett nagyok sírjait szakszerű előadás mellett. Ezen előadás elé már is nagy érdeklődéssel tekintünk.

Megtalált pénztárca. Pénteken délelőtt a rendőrségnél letétbe helyeztek egy az utcán talált pénztárcaát 13 korona 20 fillér tartalommal. Igazolt tulajdonosa a rendőrségnél átvetheti.

Az Ernst család gyászában a város legjobbainak igaz részvéte a temetés napján jutott igazán kifejezésre, amidőn a gyászszertartáson társadalmunk minden kitünősége, maga a főispán, az országgyűlési képviselő, a polgármester stb. mind megjelentek. A mélyen sújtott szülők nagy bánatát bizonyára enyhíti a mindenfelől megnyilvánult igaz részvétel.

Természetes hazai gyógyviz
Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek, közsvény, hólyag- és vesebajok ellen.

Félpohár Vita forrás a gyomorégetést
: : azonnal megszünteti. : :

A vállalat tulajdonosa a CONSUM Keresk. R-t
Budapest VII., Teréz-körut 4.

Raktár: Wagner Testvérek cégnél Ujvidék.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógytárban.

Letartóztatás. Vujicsics István, aki Rosics János és Rudánt Adám néven is szerepel és veszélyes betörő hírében áll, a zágrábi rendőrség megkeresésére ifj. Zanbauer Ágoston szombatban Ujvidéken letartóztatva és róla daktiloskopi felveteleket eszközölt. Ismét újabb példáját adta rendőrségünk gyorsaságának.

Bevonulnak az ujoncok. Ismeretes, hogy a kolerajárványra való tekintettel a Dunamentén fekvő, vagy a Dunával határos községekből származó ujoncok bevonulása október hó elején bizonytalan időre elhalasztott. Mivel a kolerajárvány szűnőfélben van, a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy az említett községekben illetékességet nyert ujoncok november hó 14-én, hétfőn bevonulni kötelesek.

Uj fogorvosi műterem. Dr. Kármán János fogorvos Berger Alfréd fogtechnikussal egyetemben egy fogorvosi és fogtechnikai műtermet rendezett be, amelyben a legmodernebb munkák kerülnek a legpontosabb mértékben kivételre. A műterem a kor vívmányainak megfelelőleg van berendezve és hivatott a legkényesebb igényeket is kielégíteni.

Az O.M.K.E. gyűlése. Nagyfotossági gyűlést tartott vasárnap délelőtt az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés ujvidéki gócpontja. Nemesak a kerület legtekintélyesebb kereskedői vettek részt a gyűlésen, hanem kiküldte egyik központi titkárat az O.M.K.E. elnöksége és elfjött Ujvidék országgyűlési képviselője is a beszámolóra. A gyűlést *Krón Károly*, a fiók elnöke nyitotta meg, megnyitott beszédében üdvözölve a megjelent vendégeket s indítványozta, hogy jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak, dr. Szlezák Lajos országgyűlési képviselőnek aki a perrendi reformkérdésben oly határozottan szállott síkra a kereskedelem érdekében. Az elnök indítványát elfogadták. Ezután felkérte az elnök dr. *Balkányi Kálmán* központi titkárt, hogy tartsa meg előadását az aktuális kereskedelmpolitikai kérdésekről. A központi titkár az új perrendtartás ismertetésével kezdte beszámolóját s kifejtette, mily fontos a kereskedőkre nézve a jó, olesó és modern perrend. Aztán rámutatott a Plósz-féle reform hégzagaira. Különösen a könyvkivonati illetékesség nagy jelentőségét domborította ki, amelynek megszüntetése igen lényeges sérelem a kereskedelem összeségére, de főképen a kereskedőkre nézve. *Balkányi* titkár ezután a mértéktörvény és az ennek végrehajtására kibocsátott utasítások hibáit vázolta és a gyűlés helyeslése közt jelentette be, hogy az O.M.K.E. akcióba lépett e híorvoslásának kieszközlésre véget. Az élelmiszerdrágaság kérdésében is síkra kell szállni a kereskedőknek, mert türhetetlen, hogy itt is a közvetítő kereskedelmet tegyek felelőssé, az általános drágasáért. Pontonként cáfolta a kereskedelem vádlóit és kimutatta, hogy az élelmiszerek megdrágulásának az oka a mezőgazdasági termelés elégtelenségében rejlik. Az ipari produkció megnövekedése folytán az ezzel foglalkozó népesség szükséglete is megnőtt és ezzel nem tud lépést tartani a mezőgazdasági termelés. Hallgatóságának tetszése közt jölte meg ezután *Balkányi* dr. a megoldást. Nemesak a fogasztók, hanem maguknak a mezőgazdáknek érdekében úgy kell segíteni a húsinségen, még pedig húst kell behozni onnan, ahol van hús: Szerbiából, kivált a mi viszonyaink között, amikor azért rekompenzációra is számíthatunk a kereskedelmi cikkek exportálásában. Dr. *Balkányi Kálmán* beszéde elenk tetszésre talált. Ezután *Frank Gyula* beterjesztette a határozati javaslatot. Ennek értelmében a beszámoló gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy az O.M.K.E. központja útján erélyes intézkedésre hívja fel a kormányt a türhetetlen élelmiszerdrágaság enyhítése céljából és különösen kéri a szerb határ megnyitását. Még *Gold Béla* mondott köszönetet *Balkányi* titkarnak nagy hatású előadásáért. Eme *Krón Károly* elnök bezárta a gyűlést.

A helybelli jótékony egyesületek, társas-körök és kaszinókhöz. *Dayka Balázs* a Vignszínház tagja, kitünő hírnevű Művészeti és Hangverseny íródjaja útján tudomására hozza mindazon egyesületeknek, melyek a téli idény alatt jótékony tőkéljük gyarapítására hangverseny, kabaret, stb. estélyeket szándékoznak rendezni, hogy hajlandó a fővárosi írókat, művészeket és művésznőket, előre meghatározott tiszteletdíj nélkül is, mint közreműködőket az egyesületek estélyeire megnyerni. Nevezetesen az egyesületek nem fognak ezen módszer szerint közreműködő íróknak és művészeknek előre kikötött tiszteletdíjakat nyújtani, hanem az estély bruttójövedelmének előre meghatározandó bizonyos százalékát kötelesek csak a közreműködőknek lekötöni. Így az egyesületek nem lesznek kénytelenek esetleges anyagi sikertelenségek esetén a jótékony alapot igénybe venni, hanem csak a jövedelemből a közreműködőkre jutó, előre megállapított százalékot kifizetni. Viszont olyan jótékony egyesületeknél pedig, melyek még kezdők, vagy anyagilag gyengék s nem képesek nagy-

Porszívógépkölcsönző vállalat.

Nincs többé por.

Nincs többé porolás.

Uj üzem:

Elvállalunk: lakások, irodák, kávéházak és vendéglő porszívógépünk által való portmentesítést a következő előnyös kölcsöndíjak mellett.

Egyszeri kölcsöndíj egy gép után egy munkással:
Délelőttre 7 k. Délutánra 6 k. Egész napra 12. k.
Bérletre egész évre olesóbb, külön megegyezés szerint.

Porszívógépkölcsönző vállalat

FISCHER TESTVÉREK

II. Rákóczi Ferenc-ut 57.

Telefon 244. szám

szabásu estélyeknek főv. írók és művészek fölléptetésével leendő rendezésére, hajlandó a Műv. és Hangy. iroda saját anyagi veszélyére az egész rendezéssel járó összes kiadásokat magára vállalni s az egyesületnek a karöltve való munkálkodásáért a tiszta jövedelemnek előre megállapított bizonyos százalékat a jótékony célt szolgáló egyesületnek kiszolgáltatni. A jótékony célt szolgáló iroda címe: Budapest VI. Andrassy-ut 84. szám, hol úgy szóbeli, mint írásbeli megkeresésekre bővebb felvilágosítások és részletes információk díjmentesen fognak adni.

Hirdetmény. Az 1889. évi VI. t. c. 35. §-a és az e törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás 23. §-a alapján az 1890. 1889 és 1888. évben született hadkötelesek november havában illetőségi községük, illetve állandó tartózkodási helyük előljáróságánál akár írásban, akár élőszóval személyesen beiratásuk végett jelentkezni tartoznak. Felhívom emélfogva az említett három évfolyamba tartozó hadköteleseket, hogy folyó évi november hóban a városi tanács katonaiügyi-osztályában (városházi II. emelet 43. ajtó) igazolási okmányokkal (keresztlevél, munka, cselédkönyv, illetőségi bizonyítvány, utlevél stb.) annál inkább jelentkezzenek, mert aki ezen jelentkezést anélkül, hogy legyőzhetetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el és 10 koronától 200 koronáig terjedhető és elzárásra is átváltoztatható pénbüntetéssel fog büntettetni. Ujvidék, 1910. évi október hó 25-én. *Dr. Demetrovits Vladimir, s. k., porgár-mester.*

Lövészet. Október 16, 23 és 30-án tartott zárólövészet alkalmával 940 lövés tétetett. Díjat nyertek: mély lövésért 1. Tausch János szöglövésért, 2. Burmann Sándor X. 118, 3. Lobenstein Károly X. 142, 4. Stoj Vilmos X. 144, 5. Derner Lipót IX. 223, 6. Embery Mihály IX. 298-as találoért; körülövésért 1. Tausch János 5/18, 2. Embery Mihály 5/15, 3. Burmann Sándor 4/24, 4. Stoj Vilmos 4/19, 5. Witz Ferenc 4/19, 6. Lobenstein Károly 4/18, 7. Derner Lipót 3/17, 8. Wachtl Imre 3/9-es körülövésért Ezen zárólövészetrel az 1910. évi lövészet befejeződött.

A hálósobák réme, a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin nemcsak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: Herczog István gyógyszerárban Ujvidék, és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bartfán.

Balcs zeneiskolájában Ujvidéken diplomált tanárok modern zenepedagógiai alapon tanítják a zeneművészetet, havi 10 kor. tandíj mellett. A zeneiskola előkészítő fiúiskolai zeneiskolák vizsgaira.

Wagner testvérek 5-ös számú pörkölt kávéja a legfinomabb.

Köszönet.

Ugy saját mint összes gyermekeim nevében mondok hálás köszönetet mindazoknak, akik boldogult férjem, Zorkóczy Lajos. volt áll. polg. fiúisk. igazgató siremlékének felállításához adományokkal hozzájárulni kegyeskedtek. *Özy Zorkóczy Lajosné.*

A kiadóhivatal főnöke: **Trebits Károly.**

Boldogasszonyfalva község előljáróságától.
2516. szám,
1910.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Boldogasszonyfalva község előljárósága a vármegyei törvényhatósági bizottságnak folyó évi 27700/1839. számú véghatározatával engedélyezett községi új fiúiskola horganyzott sodronnyal bekerített munkálatainak biztosítása tárgyában folyó évi **november hó 30-án** délután 3 órakor a községi tanácsteremben nyilvános árlejtést tart.

Költségeloirányzat 1636 korona — ezen

összegeben pedig a szükséges faoszlopok vétel-ára nem foglalatik benn, ezeket a község fogja beszerezni és vállalkozó rendelkezésére bocsájtani.

Bánatpénz gyanánt az előirányzati összegnek 10%-a készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban az árlejtés megkezdése előtt a községi bíró kezeihez leteendő.

Az 1907. évi III. t. c. és annak végrehajtás iránti 83094/1907 sz. B. M. rendelettel megállapított közszállítási szabályrendelet intézkedései kötelezők. Egyéb *feltételek*, költségvetés a hivatalos órák alatt a **községi Jegyzői** irodában betekinthezők.

Boldogasszonyfalván, 1910 évi november hó 3-án. **Előljáróság.**

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXVI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

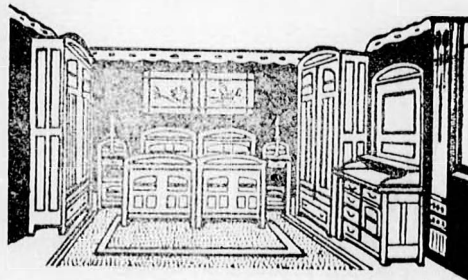
Az I. osztály huzása:

1910. november hó 17. és 18-án

tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1910. évi október hó 23-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

Butorvevők!

Szíves figyelmüket felhívjuk a Hungária kiviteli tömörfa butorgyár Schönberger és Lederer gyártmányaira.

UJVIDÉK, a gázgyárral szemben.

Hungária butorok:

csakis elsőrendű szárazfából készülnek. szolidan, izlésesen és finoman vannak kidolgozva.

Hungária butorok:

ennekfolytán nem viselik magukon a tömeggyártás bélyegét, hanem szépek és tartósak.

Hungária butorok:

olesóak, mert nem kell értük sem fuvart sem csomagolási költséget fizetni mint a távollevő gyárakból érkező butoroknál és nem rongálódnak a szállítás alatt.

Hungária butort:

minden vevő az eredeti gyári áron kaphat.

Hungária butort:

Schönberger Lipót és Fia ujonnan berendezett és új választékkal felszerelt butorkereskedésében mint a

Hungária kiviteli tömörfa butorgyár

Schönberger és Lederer cég helyi lerakatánál

Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 7. szám.

Apolló-színház

Ujvidék.

A lelegeánsabb közönség kedvelt szórakozó helye. Kétnaponként változó elsőrangú, fővárosi, szigorúan családi műsor! — Kényelmesen :: berendezett, jól szellőztetett helyiség. ::

A képek szilárdak, világosak és rezgésmentesek.

Előadás kezdete hétköznaponként este 6-tól 11-ig. — Vasár- és ünnepnap d. u. 4-től.

Szép uri lakás

5 szoba, konyha és gazdasági ház mellékhelyiségekkel és 1 $\frac{3}{4}$ hold szőlő eladó, bővebbet

Szalkay Sándor,
vár. adótitkár.

Ritka alkalom.

Mindenféle kereskedelmi és ipari célokra alkalmas, utcai helyiség portállal a legforgalmasabb helyen 1911. február 1-től kiadó.

Bővebbet: Kron Károlynál
(Népbank.)

ELSŐ UJVIDÉKI KERÉKPÁR ÉS VARRÓGÉP
EMAILLIROZÓ MŰINTÉZET.

JUNG S. Ujvidék, Szűcs-utca 27.

Varrógép és bicikli raktárban olesón, jótállás mellett minden e szakmába való javítást elvállalok; ugyszintén minden szükséges alkatrész nálam beszerezhető.

A Petőfi-utca 73. szám alatti házam a benne levő Petőfi kávéházzal együtt eladó.

SOTTITS KÁROLY,
Ujfutak.

Alapított 1882. Alapított 1882.

A legjobb hírű egyenruha-
készítő intézet

SUKDOLÁK A.

Pétervárad.

Elvállal mindenféle egyenruhakészítést a legfinomabb és legdivatosabb formában. Az e szakmába vágó összes cikkek állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Eredeti „Otto“ motorok

benzin, benzól, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemelő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Tsa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányu famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magánjáró eredeti „Otto“

benzinlokomobilok nélkülözhetlenek minden gazdának,
— Gép motor és Hengerolajok, Hajtószíjak stb. stb. —

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fiúktelep: Ujvidék Temerini-u. 1. Kérjen árjegyzéket és költségvetést.

A VILÁG LEGJOBB TEAI:

Udvari szállítója

az angol királynak.
5 órai teára
speciális
a
„King's“-Blend
az angol királynál.

Ujvidéki Főraktár: Wagner Testvéreknél.

Udvari szállítója

a Wales-i hercegnek.
Az „U. K.“ tea
nagyon kiadós és
finom aromájú.

Gyötrelmesebb, kinosabb fájdalom a fogfájdásnál alig van, ezer meg ezer ember szenved benne, pedig nem kénytelen vele, mert örökre megszabadul tőle az, aki **Sztraka Menthol** fogszapannját használja.

Ára majolika szelencében 1 kor., melyhez a fogápolásról egy tudományos színvonalon álló értekezés van mellékelve. Gyógytárakban, drogériákban stb. kapható egy koronáért 3 drb. 2 kor. bérmenrve küld **Sztraka** gyógyszerész Mohol.

Kapható: *Herczog István* gyógyszerész, *Grossinger János* gyógyszerész, *Klein Oszkár* droguista, *Schosberger Hermann* kereskedőnél Ujvidék.

STOCK - COGNAC
= MEDICINAL =
szavatolt valódi borpárlat
CAMIS és STOCK
gőzpároló telepéből
Barcola.

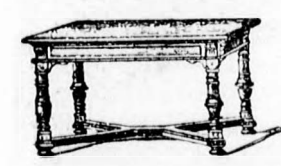
Egyedüli Cognac gőzfőzde, állandó : hivatalos vegyi ellenőrzés alatt. :
Kapható minden jobb fűszerüzletben.
Ovakodjunk az utánzatoktól.

Alapított 1870. **Nagy butorraktár.** Alapított 1870.

Hemler Péter

Ujvidék, Thököly Imre-utca 28 sz.

Nagy választék mindenféle fa- és párnázott butorokban. Divánok, ottománok, konyhaberendezések, különféle lakirozott butorok a legdivatosabb kivitteltől a legegyszerűbbig, továbbá minden e szakmába vágó cikkek.

Olcsó jutányos
:: árak. ::
:: Pontos ::
szolid kiszolgálás.

EREDETI SZERÉMI HEGYI BOROK

eladása 50 litertől felfelé
hordókban és palaecokban.

Kész új hordók forrázva
állandóan raktáron vannak.

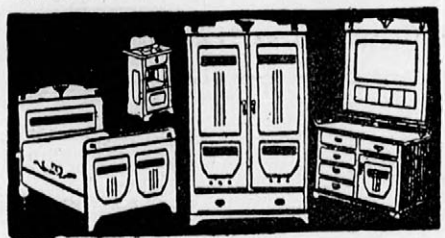
Wachtl Imre, kádár
Ujvidék, Petőfi-utca 8. szám (Saját házában).

Évről-évre

gyarapodó vevőkörünk áruszükséglete sok cikkben jelentékeny mennyiséget tesz ki. Cégünk ennek következtében közvetlenül a termelőkkel kötött egyezségek alapján **NAGY** előnyökhöz jutott, de ezen előnyöket kizárólag **nagyrabecsült vevőinek biztosítja.**

Fűszer, csemege, kávé és bor szükségletét LEGOLCSÓBBAN tehát

Wagner Testvérek cégnél Ujvidéken
szerezheti be. Saját érdekében kérjen árlapot.

Mindenki tudja,
hogy csakis

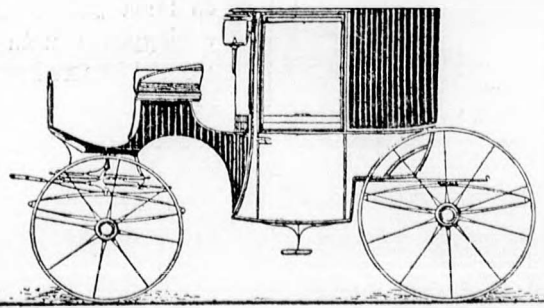
Grosz és Krausz

nagyáruházában lehet legjobban és legolcsóbban butort, függönyöket és szőnyegeket beszerezni.

Telefon 24. Ujvidék. Telefon 24

Délmagyarország legnagyobb és legrégebb kocsigyára.

Gyártmányok :
Luxus hintók, üzleti kocsik, homokfutó-kocsik, vadászati-hajtó-kocsik, mentő-kocsik, omnibuszok, halottaskocsik és luxus-szánkók a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivittelig. ::

Hajlított kocsialkat-
:: részek ::
nagybani gyártása.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Számos kitüntetés és elismerő levél.

Első délmagyarországi kocsigyár és tömören hajlított kocsialkatrészek gyára.

Reich Mátyás és Lebherz Károly,

Megyei és interurban telefon **Ujvidék.** Megyei és interurban telefon
:: 134. szám. :: 134. szám. ::

Vajda Dezső

Elsőrangú fényképészeti
= műintézete. =

U J V I D É K,
Petőfi-utca 32. szám.

(Saját ház.)

:: ZONGORA és :: HARMONIUM RAKTÁR.

Alapított 1890. évben.

Zongorák, pianinók, harmóniumok javi-
:: tását és hangolását elvállalja ::

KLUKA GYÖRGY,

zongorakészítő. Május 1-től saját házában.

:: UJVIDÉK, Petőfi-utca 18. szám ::

Jótállás
5-10
évre.

Tantál-lámpa

a legjobb fémszálas
izzólámpa. Árammeg-
takarítás kb. 50%

Féher fényvel ég. —
: Razkodásoknak :
ellenáll. Igen tartós.
Minden helyzetben
: kifogástalanul ég. :

Nagyobb rendelések-
nél magas engedmény

Megrendelhető

Magyar Siemens-
Schnecker-műveknél

Budapest, V., Lipót-körút 5.

? Nyilvános árverés

tartaték

Weinfeld Ignác,

zálogházában

1910. november hó 10-én.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Dr. Kármán János és Berger Alfréd
Ujvidék.

Arany hidmunkák és koronák, műfogak
arany és kautschuklemezrel, fogtömések
(arany-, ezüst-, porcellán stb.) és foghuzás
érzékeltelítéssel. — Vidéki megbízásokat
:: 12 óra alatt intézünk el. ::

Modern elegáns fűzőket
:: készít ::
FISCHER J.
fűzőterme Kossuth Lajos-utca.

Modern üzlethelyiség

a főtéren (Wagner-palota) azonnal
kiadó. Feltételek:

Löwy Mátyás és társa
divatáruházában

Ujvidéken, főtér Erzsébet-szálloda
:: épület. ::

Sztefanovits Ly. Fia, Ujvidék.

Telefon szám 78. Kossuth-Lajos-utca 27. Alapított 1866.

Első kékkő. — Dupuy-féle buza magesávjaja.

Legolcsóbb kávéraktár.

Minden fajtájú ásványvizek nagy raktára, mindig friss töltésben.

:: Californiai gyümölcs. Friss szardínia és keleti tengeri hering ::

! ● **Konservált főzelék dobozban. - Görögféle gyógyborok.**

Naponta friss teavaj a főhercegi tejgazdaságból. Bajor sör palac-
kokban. Asztali csemege borok és pezsgő, legfinomabb liquerök.

Prágai sonka. Legfinomabb sajtfélék. Befőttes gyümölcsök

! ● Minden friss állapotban és a legolcsóbban. ! ●

Jovičić, Akimovics és Társa. Wien. St. Marx.

T. c.

Ezennel van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy Bécsben

Jovičić, Akimovics és társa

törvényszékiileg bejegyzett cég alatt

szarvasmarha és sertés

bizományi üzletet nyitottunk.

Egyben szíves tudomására adjuk, hogy „Baumgartner, Fischhoff és társa „illetőleg“ Schleifelder és társa“ bécsi bizományi cégektől békés megegyezés után kiléptünk és az ujvidéki **Központi hitelintézet** részvénytársasággal társultunk.

Alapos szakkismereteink, valamint a messzemenő üzleti összeköttetéseink, amelyeket a bécsi piacon hosszú évi működésünk alatt szereztünk, nemkülömben az ujvidéki **Központi Hitelintézet** r. t. részéről rendelkezésünkre bocsájtott jelentékeny **tőke** abba a kellemes helyzetbe juttattak, hogy ügyfeleink b. megbízásait teljes megelégedésükre **pon-tosan** és a **legkedvezőbb** feltételek mellett teljesíthessük és esetleg a **kellő hitellel** szolgálhassunk.

Sürgőnycim:

Jovičić, Wien, St. Marx.

Kiváló tisztelettel

Jovičić, Akimovics és társa.